Provincie Noord-Brabant

STARTNOTITIE
BELEIDSKADER MILIEU

VERSIE 8 DECEMBER 2021

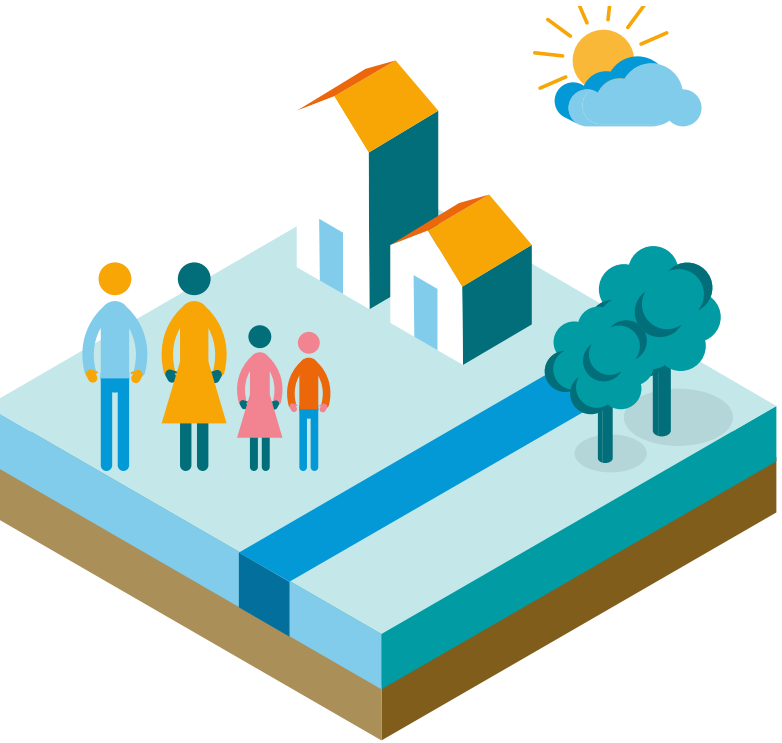

INHOUD

1. Waarom een Beleidskader Milieu? 3

2. Waar gaat het Beleidskader Milieu over? 5

3. Samenhang en afbakening andere beleidsvelden 6
3.1 Samenhang 6
3.2 Afbakening 7

4. Uitgangspunt: Omgevingsvisie 8

5. De kernwaarden nader ingevuld vanuit milieuoogpunt 9

6. Uitwerking milieuthema's 11
6.1 Milieuthema's 11
6.2 Rol en instrumenten 15
6.3 Monitoring 15

7. Planning, proces & middelen 16
7.1 Planning & proces 16
7.2 Middelen 17

Bijlage: wettelijke milieutaken provincie 18

1. WAAROM EEN BELEIDSKADER MILIEU?

In 2016 hebben wij ons milieubeleid vastgesteld in het "Provinciaal Milieu- en waterplan 2016-2021: Sámen naar een duurzaam gezonde en veilige leefomgeving in Brabant". Sindsdien is er veel veranderd: met de Omgevingswet veranderen onze taken en bevoegdheden, we hebben de Omgevingsvisie vastgesteld, het Schone Lucht Akkoord ondertekend en Brede Welvaart als samenbindend thema voor alle opgaven omarmd. Ook hebben PS verschillende beleidskaders vastgesteld die een wisselwerking hebben met ons milieubeleid. In het Addendum op het Bestuursakkoord 2020-2023 'Samen, Slagvaardig en Slim: Ons Brabant' is aangegeven dat we streefwaarden voor lucht en geluid vastleggen in een Beleidskader Milieu. Bij de behandeling van de begroting 2022 zijn bovendien moties aangenomen over lichthinder en over zeer zorgwekkende stoffen.

[1] De Kwaliteit van Brabant – Visie op de Brabantse Leefomgeving (Brabantse Omgevingsvisie, PS)

Ook in de wereld om ons heen gaan de ontwikkelingen hard. Het Europees Milieuagentschap heeft in haar verslag over het Europese milieu (2019) geconstateerd dat de huidige uitdagingen op het gebied van milieu, klimaat en duurzaamheid van ongekende omvang en urgentie zijn. Als antwoord hierop heeft de Europese Commissie in 2019 de Green Deal aangenomen en wordt nu hard gewerkt aan het 8e Milieu-actieprogramma. Het rijk heeft de "Nationale Omgevingsvisie – duurzaam perspectief voor onze leefomgeving" (2020) vastgesteld en in het Nationale Milieukader "Een schone taak" (2021) schetst zij de nationale ambitie voor een veilig, gezond en schoon milieu. De World Health Organization (WHO) heeft nieuwe advieswaarden opgesteld, in 2018 voor geluid en in 2021 voor luchtkwaliteit, omdat er steeds meer bewijs is dat luchtvervuiling en geluid ook bij ook veel lagere waarden ernstige gezondheidseffecten hebben. PFAS en stikstof leiden tot problemen in de samenleving. In 2022 wordt de Omgevingswet van kracht, met een gewijzigde verantwoordelijkheids-verdeling tussen gemeenten, provincie en Rijk op het vlak van milieu. Voor bodem en geluid vindt daarbij met aanvullingswetgeving een substantiële beleidswijziging plaats.

Dit alles vraagt om een actualisering van het provinciale milieubeleid. We willen immers dat Brabant een fijne en gezonde plek is om te wonen en te ondernemen, nu en in de toekomst. Schone lucht en bodem en weinig tot geen hinder zijn daarvoor basisvoorwaarden. Tegelijk is Brabant een drukke provincie en vinden er veel activiteiten plaats. Als de lucht-, water-, bodem- of ondergrondkwaliteit niet op orde zijn, heeft dat effect op het welzijn, de veiligheid, de gezondheid en daarmee de Brede Welvaart van Brabanders. Het RIVM heeft berekend dat op dit moment 4% van de ziektelast in Nederland komt door een ongezond milieu.

De actualisering van ons milieubeleid doen we, conform de afspraken uit Sturen met Kaders, in de vorm van een Beleidskader Milieu (als uitwerking van de Omgevingsvisie) en een bijbehorende uitvoeringsagenda. In dit beleidskader leggen we onze ambities vast en geven we de contouren voor onze aanpak voor de periode tot 2030, met een doorkijk naar 2050. Het beleidskader is daarmee de opvolger van de milieu-onderdelen uit het Provinciaal Milieu- en Waterplan (PMWP) en van de Luchtvaartnota 2010.

Door middel van deze startnotitie wordt Provinciale Staten gevraagd een oordeel te vormen over de eerste denkrichtingen met betrekking tot het nieuw te ontwikkelen Beleidskader Milieu. Het doel is dat Provinciale Staten in het najaar van 2022 een besluit kunnen nemen over een gedragen beleidskader, op basis waarvan Gedeputeerde Staten een uitvoeringsagenda vaststellen.

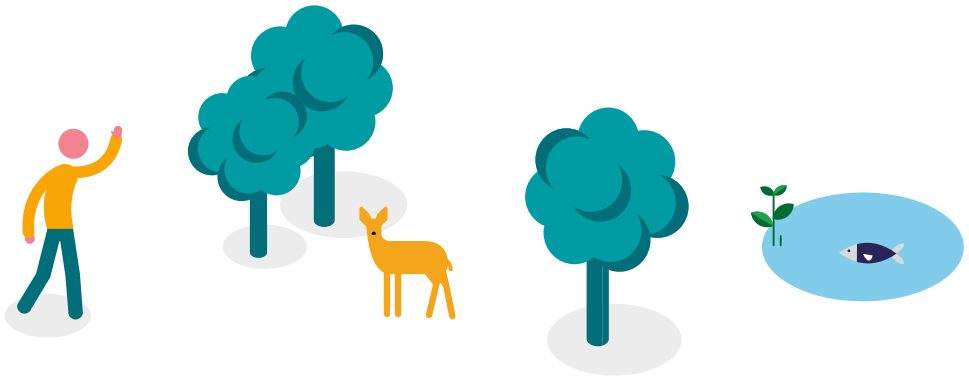

2. WAAR GAAT HET BELEIDSKADER MILIEU OVER?

Het Beleidskader Milieu is de uitwerking van de Omgevingsvisie voor het onderdeel milieu, en wel primair vanuit de basisopgave: "werken aan een gezonde en veilige leefomgeving met een goede omgevingskwaliteit". Deze basisopgave is veelomvattend en gaat onder meer over milieuaspecten, maar ook over bijvoorbeeld cultuurhistorische aantrekkelijkheid en een natuurrijke omgeving.[2] In dit beleidskader focussen we op de milieuaspecten, zonder de samenhang met de andere onderdelen van de basisopgave én de andere hoofdopgaven uit het oog te verliezen. Het milieu is kort gezegd het abiotische (niet levende) deel van onze fysieke leefomgeving. Daarbij besteden wij o.a. aandacht aan gevaarlijke stoffen, omgevingsveiligheid, luchtvaart, luchtkwaliteit, bodem en ondergrond, geluid- en geurhinder, lichtvervuiling en grond- en afvalstoffen.

In het beleidskader geven wij antwoord op de volgende hoofdvraag:

Welke milieuambities en -doelstellingen heeft de provincie voor een duurzaam gezonde en veilige leefomgeving, ten behoeve van brede welvaart voor alle Brabanders?

Daarbij kijken we zowel naar de wisselwerking tussen de verschillende compartimenten binnen milieu (water, bodem en lucht), naar de wisselwerking tussen de milieuaanpak en andere opgaven als naar de effecten op elders en later. Daarmee zorgen we dat wat we doen, duurzaam is en bijdraagt aan de Brede Welvaart van Brabanders.

In het *beleidskader* leggen we per milieuthema deze ambitie en doelstellingen voor Noord-Brabant vast. Deze ambities kunnen niet door de provincie alleen bereikt worden; inzet van vele partijen is daarvoor nodig. In het beleidskader duiden we onze rolneming en wat we van anderen verwachten voor het bereiken van deze ambities. Uiteraard doen wij dit in overleg met anderen. Hiermee geven we ook invulling uit het diep, breed en rond kijken uit de Omgevingsvisie. De bijdrage aan zowel de Sustainable Development Goals (SDG's) als Brede Welvaart zullen wij in het beleidskader verder toelichten.

In de *uitvoeringsagenda* maken we vervolgens per milieuthema de keuze wat wij als provinciale organisatie oppakken en hoe wij anderen daarbij betrekken. De brede ambities uit het beleidskader worden daarmee vertaald naar een realistische set maatregelen. Deze maatregelen kiezen we zorgvuldig, mede op basis van de vraag waar wij als provincie het meeste impact kunnen hebben.

[2] De basisopgave in de Omgevingsvisie gaat over milieuaspecten, als een schone bodem, schoon water (ondergrond) en schone lucht. Maar ook om landschappelijke- en cultuurhistorische aantrekkelijkheid, een goede woon- en werkomgeving met een aantrekkelijk aanbod aan voorzieningen, stilte en een natuurrijke omgeving, waarin biodiversiteit en recreatie hand in hand gaan.

3. SAMENHANG EN AFBAKENING ANDERE BELEIDSVELDEN

3.1. SAMENHANG

Er is een grote samenhang met andere beleidsterreinen: deze kunnen oorzaak zijn van milieuproblemen of juist bijdragen aan de oplossing daarvan. Verontreinigingen en hinder worden immers meestal door menselijke activiteiten zoals industrie, transport & vervoer of voedselproductie veroorzaakt. Anderzijds dragen bijvoorbeeld elektrische auto's en bussen bij aan een schonere lucht. Het bereiken van de doelstellingen/ ambities op milieugebied is dan ook sterk afhankelijk van het beleid en de uitvoering op andere terreinen.

Het Beleidskader Milieu bevat daarom milieubeleid voor de gehele provinciale organisatie en vraagt ook doorwerking naar andere beleidsterreinen. Gelet op de samenhang met andere beleidsterreinen brengen we in beeld waar synergie en frictiepunten zitten, zodat PS in het beleidskader richting kunnen geven (waarna uitwerking volgt in de uitvoeringsagenda).

Voor verschillende beleidsvelden die wisselwerking hebben met het milieubeleid, zijn inmiddels beleidskaders vastgesteld: onder meer het Beleidskader Mobiliteit, het Beleidskader Economie en (naar verwachting binnenkort) het Beleidskader Landbouw en Voedsel. Ook zijn er inmiddels verschillende beleidskaders vastgesteld die expliciete consequenties hebben voor ons milieubeleid. Zo vraagt het Beleidskader Gezondheid[3] om extra inzet op gezondheid en legt daarbij een extra accent op luchtkwaliteit. De Visie klimaatadaptatie (2020) en daaropvolgende besluitvorming vraagt om – ook in het milieubeleid – rekening te houden met de gevolgen van klimaatveranderingen en bij dat wat we op milieugebied doen, zo mogelijk ook bij te dragen aan klimaatadaptatie.

Daarnaast wordt gelijktijdig met het beleidskader Milieu gestart met het opstellen van het Beleidskader Leefomgeving. Naast een deel dat gaat over verstedelijking, bevat dit ook een deel wat gaat over integrale afwegingen in de leefomgeving. Hiermee wordt nadere invulling gegeven aan de aanpak "diep, breed en rond" uit de Omgevingsvisie en ingezet op een proces om tot een brede afweging van de verschillende belangen en waarden te komen, een zo optimaal gebruik van schaarse ruimte én versterking van een veilige en gezonde leefomgeving met goede omgevingskwaliteit. De relatie tussen het Beleidskader Leefomgeving en het Beleidskader Milieu is hierdoor groot. Uiteraard leggen wij voor een goede afbakening en invulling de verbinding tussen beide beleidskaders.

[3] Beleidskader Gezondheid: drie gezonde levensjaren erbij voor iedere Brabander (2021).

3.2. AFBAKENING

In het beleidskader formuleren we beleid voor in ieder geval de volgende thema's waar de provincie een milieuverantwoordelijkheid heeft: gevaarlijke stoffen, omgevingsveiligheid, luchtvaart, luchtkwaliteit, bodem/ondergrond, geluid- en geurhinder, lichtvervuiling en grond- en afvalstoffen. Voor alle thema's waarvoor het relevant is zal het beleidskader ook ingaan op grensoverschrijdende effecten. Een aantal milieuonderwerpen wordt (ook) in andere beleidskaders beschreven:

De inzet op het compartiment **water** is beschreven in het *Regionaal Water en Bodem Programma* (RWP). In het RWP wordt met het begrip "Bodem" de RWP-beleidsopgave "Vitale Bodem" bedoeld, waarin de relatie tussen de bodem en het watersysteem in vooral het landelijk gebied centraal staat. De overige facetten van bodem zoals beleidsontwikkelingen rond bodemkwaliteit, saneringen en ondergrond zijn geen onderdeel van het RWP en worden daarom meegenomen in het Beleidskader Milieu.

Klimaatbeleid krijgt geen specifieke aandacht in het Beleidskader Milieu. De doelstellingen hiervoor zijn vastgelegd in de Omgevingsvisie en met ondertekening van het Klimaatakkoord hebben wij ons gebonden aan de afspraken daarin. De provincie is daarmee binnen al haar beleidsvelden aan de slag en heeft onder meer de *Energieagenda 2030*, de *Visie Klimaatadaptatie* en de *Brabantse Bossenstrategie* vastgesteld.

Voor de effecten van **stikstof** op de natuur is er de *Brabantse Ontwikkelaanpak Stikstof (BOS)*. In het Beleidskader Milieu willen we wel de bredere milieueffecten van stikstof meenemen.

Beleid t.a.v. **biodiversiteit** wordt meegenomen in het nieuwe natuurbeleid. Wel nemen we in het Beleidskader Milieu de effecten van de toestand van ons milieu op plant en dier mee. Denk daarbij aan de effecten van (potentieel) zeer zorgwekkende stoffen, licht en geluid.

In de *Uitvoeringsagenda Circulaire Economie* geven we aan welke rol en instrumenten wij inzetten voor een versnelling van de transitie naar een **circulaire economie**. Hiermee werken we aan de versnellingsopgave "duurzaamheid en circulariteit" uit het Beleidskader Economie 2030. Zoals in de Uitvoeringsagenda Circulaire Economie wordt aangegeven, nemen we in het Beleidskader Milieu zowel de transitiethema's kunststoffen en consumptiegoederen als de bredere aspecten van duurzaamheid mee.

4. UITGANGSPUNT: OMGEVINGSVISIE

Onze Omgevingsvisie is nadrukkelijk uitgangspunt voor het Beleidskader Milieu. In deze Omgevingsvisie is als basisopgave opgenomen: werken aan veiligheid, gezondheid en omgevingskwaliteit. Uitgangspunt voor het Beleidskader Milieu is de doelstelling voor 2050 dat wij op alle aspecten béter presteren dan de wettelijke normen. Met dit beleidskader maken we een start op weg naar dit doel. Daarbij is de kernwaarde 'we gaan voor steeds beter' een belangrijk kompas: we streven naar continue verbetering van onze leefomgeving, dus ook als voldaan wordt aan de milieunormen.

AMBITIE 2050	DOELSTELLING 2030
We streven naar een duurzaam Brabant met een schoon, gezond en veilig milieu	We werken aan een steeds duurzamer Brabant met een steeds schoner, gezonder en veiliger milieu

Ambitie en doelstelling van het Beleidskader Milieu

In het beleidskader vullen we bovenstaande ambitie en doelstelling concreet in voor de verschillende milieuthema's en bepalen we per thema waar wij willen dat heel Noord-Brabant staat in 2030. Het ambitieniveau bepalen we samen met anderen. Dit doen we aan de hand van de vijf "kernwaarden voor het handelen van de provincie" uit de Omgevingsvisie.

5. DE KERNWAARDEN NADER INGEVULD VANUIT MILIEUOOGPUNT

We gaan voor steeds beter

We gaan voor proactief & preventief

We gaan voor kwaliteit boven kwantiteit

We gaan voor meerwaarde creatie

We gaan voor technische en sociale innovatie

We gaan, zoals we ook in de Omgevingsvisie hebben vastgelegd, voor steeds beter. Voldoen aan de wettelijke normen en het beheersen van de risico's is niet genoeg; de koers in de Omgevingsvisie stuurt ons op weg naar een gezond, veilig en schoon milieu in 2050. Op weg daar naartoe formuleren wij in het Beleidskader Milieu waar we in 2030 op alle thema's willen staan. Zoals aangegeven in het Addendum op het Bestuursakkoord, nemen we in het beleidskader in ieder geval streefwaarden op voor luchtkwaliteit en voor geluidshinder. Het recent uitgekomen WHO-advies – met aangescherpte advieswaarden – zal hierbij betrokken worden. Voor de overige thema's verkennen we de wenselijkheid van streefwaarden. Gezien het grote aantal onderwerpen en lokale verschillen is dit een complex vraagstuk. Naast de kwantitatieve invulling van een streefwaarde, is ook de manier waarop we daar mee willen omgaan van belang. De basis hiervoor is gelegd in de Omgevingsvisie met diep, breed en rond kijken. Dit werken we verder uit in het beleidskader milieu in wisselwerking met het beleidskader leefomgeving en andere beleidskaders. Dit is dan ook een zoektocht die we gezamenlijk aangaan. Hier willen we ook zeker de Brabantse gemeenten en omgevingsdiensten bij betrekken.

We beperken ons niet tot onze wettelijke taken, maar werken proactief en preventief aan het verbeteren van het Brabantse milieu, vanuit verschillende sectoren. Verbetering bij de bron om schade en hinder te voorkomen heeft daarbij onze voorkeur. Preventie en voorzorg gaan voor gevolgbeperking en herstel: pas als het voorkomen van milieuschade bij de bron niet mogelijk is, zetten we in op het beperken van de gevolgen. En herstel of compensatie van milieuschade komen pas daarna aan bod. In het beleidskader werken we het voorzorgbeginsel en de zorgplicht verder uit. Dit doen we in ieder geval voor potentieel zeer zorgwekkende stoffen (stoffen waarvan de schadelijkheid vermoed, maar nog niet bewezen is). Daarnaast houden we rekening met cumulatie van milieueffecten en pakken wij een agenderende rol op bij nieuwe milieuproblemen die we zien ontstaan.

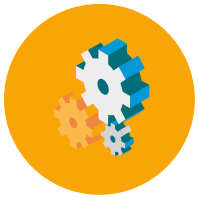

Conform de Omgevingsvisie werken we aan ontwikkelingen die meerwaarde hebben voor onze leefomgeving. Daarbij kijken we diep, breed en rond. We hebben daarbij aandacht voor de kwaliteit van leven “hier en nu”, zonder dat dit in economisch, sociaal-cultureel of ecologisch opzicht ten koste gaat van de kwaliteit “elders en later”. Daarmee gaan we voor meerwaarde-creatie of – met andere woorden – voor duurzame ontwikkeling. Voor het Beleidskader Milieu betekent dit dat wij enerzijds aandacht hebben voor de economische en sociaal-culturele aspecten van ons milieubeleid, en anderzijds dat we willen dat het ecologisch aspect goed meegewogen wordt in andere beleidsterreinen. Behalve dat we bij ontwikkelingen rekening houden met milieu-effecten en meekoppelkansen, kan andersom het oplossen van milieuvraagstukken ook meerwaarde creëren voor andere beleidsterreinen (bijvoorbeeld een beter woon- en vestigingsklimaat).

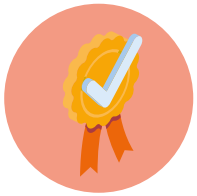

Ook stellen we kwaliteit boven kwantiteit. We stellen daarbij circulair boven lineair en gaan voor “anders en beter” in plaats van “meer en verder”. We gaan voor een duurzame economie en brede welvaart voor alle Brabanders. We prefereren hergebruik van niet-vernieuwbare grond- en hulpstoffen boven het aanspreken van nieuwe bronnen. In ons eigen handelen is duurzaamheid een belangrijk aandachtspunt en kijken we bewust naar hoe klimaatproof en energie-efficiënt wij dit doen. Bij subsidieverstrekking, aanbestedingen, inkoop en bij ons grondbeheer en het beheer van onze wegen, zetten wij circulariteit voorop. We willen onze voorbeeldfunctie benutten om duurzaamheid in de gehele provincie een impuls te geven.

Tot slot zijn voor de aanpak van milieuproblemen zowel technische als sociale innovaties nodig. Maar technische innovaties die bijdragen aan een oplossing van een milieuprobleem, kunnen op een ander milieuaspect negatieve effecten hebben. Bij innovaties zijn wij alert op mogelijke ongewenste effecten op het milieu. Om milieuvriendelijke innovaties voet aan de grond te laten krijgen, is bovendien sociale innovatie nodig: denk aan nieuwe participatie- en samenwerkingsvormen waardoor het duurzame alternatief gemakkelijker en aantrekkelijker wordt. Onder technische innovaties verstaan we ook innovaties die gebaseerd zijn op de natuur of natuurlijke principes (ecologische innovaties).

6. UITWERKING MILIEUTHEMA'S

6.1. MILIEUTHEMA'S

Gevaarlijke stoffen

De samenleving wordt steeds vaker opgeschrikt door berichten over schadelijke stoffen die wijdverspreid in de leefomgeving voorkomen en die risicovol blijken te zijn voor onze gezondheid of de biodiversiteit, of waarvan de risico's nog onduidelijk zijn. Denk bijvoorbeeld aan PFAS, asbest, microplastics en glyfosaat. De huidige aanpak lijkt echter niet meer toereikend om de ontwikkelingen in de toekomst in goede banen te leiden, constateert de Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur: de verspreiding van gevaarlijke stoffen neemt onvoldoende af, het risico op gelijktijdige ('cumulatieve') blootstelling aan verschillende stoffen neemt toe en met de transitie naar een circulaire economie dienen zich nieuwe vraagstukken aan[4].

Door de Brabantse Omgevingsdiensten is de afgelopen jaren een inventarisatie gedaan naar de uitstoot van zeer zorgwekkend en potentieel zeer zorgwekkende stoffen (ZZS en pZZS) naar bodem, lucht en water door bedrijven die vallen onder provinciaal bevoegd gezag. Op basis van deze inventarisatie, motie 149a-2021[5], aanbevelingen van RLI en landelijke ontwikkelingen zal in het beleidskader aangegeven worden hoe de provincie de komende jaren om wil gaan met (p)ZZS en welke prioriteiten daarbij gesteld worden.

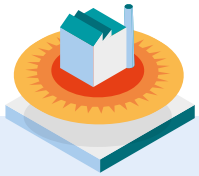

Omgevingsveiligheid

De opslag, productie, gebruik en vervoer van gevaarlijke stoffen gaat gepaard met risico's op zware ongevallen en rampen (zoals grote branden, explosies en gifwolken). Eventuele ongevallen en rampen hebben mogelijk negatieve gevolgen voor betrokken werknemers en de omgeving van deze risicovolle activiteiten. De bodem, het water en de lucht in deze omgeving kan verontreinigd raken. Maar ook is er een kans op slachtoffers in de omgeving, gewonden en zelfs overlijden, door de effecten van dergelijke ongevallen.

Met het in werking treden van de Omgevingswet wordt landelijk een modernisering van het beleid doorgevoerd. Doelstelling van het omgevingsveiligheidsbeleid blijft minimalisatie van de kans op slachtoffers. De ambitie voor 2030 is dat voor alle risicovolle activiteiten voldaan wordt aan de wettelijke normen voor het plaatsgebonden risico[6] en het groepsrisico[7]. Zowel bronmaatregelen als omgevingsmaatregelen voldoen aan de stand der techniek. Hiertoe wordt ingezet op het adequaat uitvoeren van de wettelijke provinciale taken externe veiligheid. Zowel de VTH-taken, de RO-taken als de luchthavenbesluiten vallend onder het provinciaal bevoegd gezag.

Luchtvaart

Brabant is op luchtvaartgebied een drukke provincie, met vier – en straks waarschijnlijk vijf – defensieluchthavens en twee civiele luchthavens van regionaal belang. Wij zijn als provincie bevoegd gezag voor de Wet luchtvaart. En daarmee voor het vaststellen van luchthavenbesluiten waarin onder andere de geluid- en externe veiligheidscontouren rondom de luchthavens van regionaal belang worden vastgelegd, voor het vaststellen van luchthavenregelingen en voor het verlenen van ontheffingen voor het opstijgen en landen buiten een luchthaven. Ook zijn we bij wet voorzitter van de commissies waarin defensie en de omgeving het gesprek met elkaar voeren over de (milieu)impact van de militaire activiteiten. Ons huidige beleid is in 2010 vastgesteld kort na de decentralisatie van de civiele luchtvaarttaken naar de provincie, en is sindsdien niet meer geactualiseerd. Zoals opgenomen in de Omgevingsvisie actualiseren wij in overleg met onze partners het luchtvaartbeleid, gericht op een omslag naar een slimmere, duurzamere en meer op kwaliteit gestuurde luchtvaart en luchthavenontwikkeling.

Luchtkwaliteit

De luchtkwaliteit is in de afgelopen decennia sterk verbeterd. Desondanks levert luchtverontreiniging nog steeds een substantiële bijdrage aan de ziektelast, in vergelijkbare orde grootte als overgewicht en weinig bewegen. Grootste bijdrage leveren daarbij fijnstof en stikstofdioxide. Via het Schone Luchtakkoord (SLA) hebben we ons gecommitteerd aan in ieder geval 50% gezondheidswinst door betere luchtkwaliteit in 2030 ten opzichte van 2016. Met de Uitvoeringsagenda van het Schone Lucht Akkoord hebben we aangegeven hoe we bijdragen aan dit landelijk doel.
Recent heeft de WHO nieuwe advieswaarden voor luchtkwaliteit opgesteld. In het Beleidskader Milieu brengen we in beeld hoe deze advieswaarden (voor onder meer PM_{10}, $PM_{2,5}$ en stikstofdioxide) zich verhouden tot de SLA-doelstelling. We betrekken deze advieswaarden bij het opstellen van streefwaarden en bezien welke accenten we hierin als provincie kunnen zetten.

Geluid- en geurhinder

Volgens de huidige inzichten levert geluidhinder – na luchtkwaliteit – de grootste gezondheidsschade door milieufactoren. In het Beleidskader Milieu geven wij aan hoe we sturen op verminderen van overlast door onder meer geur en geluid én welke mate van hinder we acceptabel vinden gezien alles wat in Brabant gebeurt. Daarbij onderzoeken we of het wenselijk is om aanvullend beleid te formuleren voor pieken. Ook formuleren wij uitgangspunten voor de implementatie van de aanvullingswetgeving geluid in 2022 en 2023.

Bodem en ondergrond

De bodem en ondergrond worden in toenemende mate gebruikt voor uiteenlopende activiteiten, zoals ondergrondse bouw, groenontwikkeling en energiewinning. De druk op, en drukte in de bodem en ondergrond neemt toe. Voor een duurzaam gebruik van onze bodem en ondergrond is inzicht in haar potenties nodig en is blijvende aandacht nodig voor de gezondheidsschade van bodemverontreinigingen en aanpak daarvan. Dit blijkt bijvoorbeeld ook uit de relatief recente bewustwording over de gezondheidsrisico's van PFAS in de bodem.

Met de Omgevingswet gaat een deel van onze bevoegdheid ten aanzien van de vaste bodem (het deel boven de grondwaterspiegel) over naar de gemeenten. De provincie blijft via overgangsrecht bevoegd gezag voor de verontreinigingen die onder de Wet Bodembescherming (Wbb) al in een aanpak zitten, de ondergrond en de kwaliteit van het grondwater (zowel onder de Wbb als onder de Omgevingswet). Omdat de kwaliteit van de bodem invloed heeft op de kwaliteit van het grondwater blijft de provincie, in samenwerking met de gemeenten, sturen op de preventie en aanpak van bodemverontreinigingen.
Toename van activiteiten in de ondergrond en bevoegdheden van verschillende overheidsorganen maken duurzame benutting van potenties in de ondergrond complex. In 2013 heeft de provincie beleid vastgesteld met daarin randvoorwaarden en richtinggevende principes. In het Beleidskader Milieu inventariseren wij of een betere samenhang tussen de verschillende activiteiten in de ondergrond bereikt kan worden, gericht op optimaal en duurzaam benutten van de ondergrond. Andere vormen van gebruik van de ondergrond, bijvoorbeeld in het kader van de energietransitie, zullen dan meteen worden opgenomen. Verder kijken we welke lacunes er zijn tussen de Omgevingswet en de Mijnbouwwet en of hiervoor provinciale regels nodig zijn.

Lichtvervuiling

Brabant is een van de meest verlichte provincies van Nederland en donkere plekken worden steeds schaarser. Kunstlicht in de nacht heeft een verstorende en ontregelende werking op mensen, dieren en planten en kost bovendien energie. Anderzijds leveren lichtbronnen een positieve bijdrage aan de verkeersveiligheid en sociale veiligheid. Op dit moment heeft de provincie geen beleid t.a.v. lichtvervuiling. Onlangs is een motie aangenomen om te onderzoeken hoe de provincie lichthinder kan tegengaan[8].

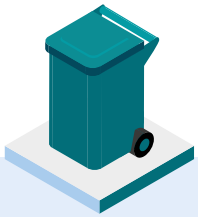

Grond- en afvalstoffen

Het afvalbeleid verschuift van het voorkómen van verontreiniging van het milieu naar een maximale bijdrage leveren aan de circulaire samenleving. Beleidsvorming rond afval vindt voornamelijk plaats op Europees en landelijk niveau. De provincie heeft geen taken en bovendien weinig ruimte voor beleid op het vlak van huishoudelijk afval. Vanuit de gedachte van circulariteit zou elke afvalstof weer als grondstof ingezet moeten worden. Echter, de regelgeving rond afval en het onderscheid afval-grondstof kan een remmende werking hebben voor het realiseren van een materialentransitie en een circulaire samenleving. De provincie spant zich in om de regelgeving bij vergunningverlening waar mogelijk te verenigen met het streven naar circulariteit. In ons streven naar een circulaire samenleving volgen wij de vijf thema's van het landelijke beleid inzake circulaire economie. In het Beleidskader Milieu focussen wij ons op de thema's kunststoffen en consumptiegoederen.

[4] Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (RLI), Greep op gevaarlijke stoffen, februari 2020

[5] M149a-2021 Voorkom vervuiling door gevaarlijke stoffen, waarin o.a. voorgesteld wordt om het beleid en de kaders voor ZZS ook van toepassing te laten zijn op pZZS

[6] Plaatsgebonden Risico (PR) is het risico (uitgedrukt in kans per jaar) dat één persoon die zich onafgebroken en onbeschermd op die plaats bevindt, overlijdt als rechtstreeks gevolg van een calamiteit met een gevaarlijke stof.

[7] Groepsrisico (GR) is de kans per jaar dat een groep personen van een bepaalde grootte (bijvoorbeeld 10, 100 of 1000 personen) tegelijk slachtoffer wordt van een ongeval met gevaarlijke stoffen. Het groepsrisico is daarmee een maat voor de maatschappelijke ontwrichting die ontstaat door een ongeval met gevaarlijke stoffen.

[8] Motie 147a-2021 Motie mag het licht uit, waarin onder het motto 'donker waar het kan en licht waar het moet' gevraagd wordt om te onderzoeken hoe de provincie lichthinder kan tegengaan.

6.2 ROL EN INSTRUMENTEN

Rol

Het fundament voor de provinciale rol wordt gevormd door de stevige wettelijke taken die de provincie heeft op verschillende milieuthema's. Zo is de provincie bevoegd gezag voor veel grote bedrijven in de provincie en is daarmee opdrachtgever voor de Omgevingsdiensten voor het verlenen van (milieu)vergunningen en het controleren van bedrijven. Ook is de provincie verantwoordelijk voor de eeuwigdurende nazorg voor gesloten stortplaatsen, en is de provincie bevoegd gezag voor twee regionale luchthavens.

De provincie beperkt zich niet tot alleen het uitvoeren van wettelijke taken; we kunnen op veel meer manieren bijdragen aan een betere milieukwaliteit. Een aanvullende ambitie vraagt – naast aanvullende financiering – ook om aanvullende rollen. In het beschermen en benutten van onze leefomgeving, passen we de drie rollen uit de omgevingsvisie toe:

- **Richting geven;**
- **Beweging stimuleren;**
- **Ontwikkelingen mogelijk maken**.

Het accent en de invulling van deze rollen kan verschillen per milieuthema. Elk thema vraagt om maatwerk omdat de opgaven, het speelveld en de invloed van de provincie verschillen. We bezien in het beleidskader wat andere partijen doen, waar witte vlekken zijn en of een rol van de provincie toegevoegde waarde heeft. In het beleidskader gaan wij daar nader op in en bepalen wij onze rol op basis van de ambitie en waar de provincie de meeste impact kan hebben..

Instrumenten

Gelet op de vele wettelijke taken op het gebied van milieu, is vergunningverlening, handhaving en toezicht (VTH) een belangrijk instrumenten om onze milieudoelen te verwezenlijken. Daarom is het leggen van een goede verbinding tussen milieudoelstellingen en VTH belangrijk. In het Beleidskader Milieu zal daar dan ook op ingegaan worden. Het recente rapport van de Zuidelijke Rekenkamer[9] (inclusief onze eerdere reactie hierop) over dit onderwerp zal hierbij betrokken worden.
Naast VTH heeft de provincie nog een scala aan andere mogelijke instrumenten. Voorbeelden zijn agendering, lobby, financiële instrumenten, regulering, kennisdeling etc. In het beleidskader zullen wij globaal aangeven welke instrumenten wij willen inzetten (concrete keuzes hierover maken we in de uitvoeringsagenda) . Dit is conform onze Omgevingsvisie, waarin is aangegeven dat de provincie - om onze leefomgeving veilig en gezond te houden - haar wettelijke taken uitvoert, maar zich daartoe niet beperkt.

6.3 MONITORING

Een duurzaam Brabant met een schoon, gezond en veilig milieu kan alleen bereikt worden als iedereen daaraan meewerkt. De provincie is slechts één van de spelers, naast burgers, bedrijven, onderwijs, medeoverheden. Er is daarmee een gedeelde verantwoordelijkheid voor het behalen van deze ambitie. Daarbij is het leggen van kwantitatieve relaties tussen specifieke provinciale acties en milieueffect niet altijd mogelijk. Monitoring van het provinciale milieubeleid is daarmee complex.

In het beleidskader zoeken we naar indicatoren die zo concreet mogelijk aansluiten bij de ambities die we in Brabant hebben, en die meten of wij in Brabant de goede richting in bewegen. Dit zijn mogelijk voor een deel toestandsindicatoren. Daarbij hebben we oog wat er al op het gebied van monitoring ontwikkeld is (zoals Brabant InZicht). Aan de doelstellingen in de Uitvoeringsagenda worden (per thema) indicatoren gekoppeld waarmee gemeten wordt of de voorziene effecten van de provinciale acties bereikt zijn. Hierbij zetten wij zoveel mogelijk in op kwantitatieve indicatoren.

[9] Zuidelijke Rekenkamer, Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving bij risicobedrijven in Moerdijk

7. PLANNING, PROCES & MIDDELEN

7.1 PLANNING & PROCES

Het opstellen van het beleidskader doen we samen met de Brabantse maatschappij, in een breed proces met diverse stakeholders, en met betrokkenheid van inwoners. Daarbij zullen wij in ieder geval ook jongeren en gemeenten betrekken. Met de Omgevingswet wordt een groter deel van de verantwoordelijkheid voor bijvoorbeeld geluid bij gemeenten ondergebracht. Bij het opstellen van het beleidskader zullen wij ophalen wat de gemeenten aan ambitie hebben, maar willen zeker niet op hun stoel gaan zitten. Brabant Advies vragen wij om advies en wij voeren ook een milieueffectrapportage uit.

Bij de totstandkoming van het Beleidskader Milieu en het Uitvoeringsprogramma Milieu trekken we lering uit de opgedane ervaringen uit voorgaand beleid. Inmiddels is er een evaluatie uitgevoerd van het nog vigerende Provinciaal Milieu- en Waterplan (PMWP), de voorganger van het Beleidskader Milieu. We betrekken en verwerken deze conclusies en aanbevelingen bij het opstellen van het Beleidskader Milieu.

Het Beleidskader Milieu wordt uitgewerkt in een Uitvoeringsagenda Milieu, welke wordt vastgesteld door GS.

Provinciale Staten worden op diverse momenten in het proces betrokken:

- Q1 2022 Themabijeenkomst in PS over de startnotitie
- Q2/Q3 2022 Themabijeenkomst in PS over de inhoud van het Beleidskader Milieu
- Q4 2022 Besluitvorming over het Beleidskader Milieu in PS
- Q4 2022 Statenmededeling over de Uitvoeringsagenda Milieu van GS naar PS

7.2. MIDDELEN

De beschikbare structurele middelen worden (grotendeels) ingezet t.b.v. de uitvoering van de wettelijke taken. Voor (aanvullende) ambities zijn binnen het programma milieu geen middelen beschikbaar. De middelen die nog resteren van het PMWP eind 2021 zijn naar verwachting voldoende ter overbrugging van de periode tot en met de vaststelling van het nieuwe Beleidskader en Uitvoeringsagenda Milieu. Eventueel resterende middelen uit het PMWP zullen betrokken worden in het voorstel aan PS.

BIJLAGE: WETTELIJKE MILIEUTAKEN PROVINCIE

Voor de onderstaande wettelijke taken staat primair programma Milieu & Energie aan de lat. Deels zijn deze taken in uitvoering ondergebracht bij de verschillende omgevingsdiensten in Brabant.

Voor de onderstaande wettelijke taken staat primair programma Milieu & Energie aan de lat.
Deels zijn deze taken in uitvoering ondergebracht bij de verschillende omgevingsdiensten in Brabant.

Met ingang van de Omgevingswet, vooralsnog 1 juli 2022, gaan er taken (deels) over naar een ander bevoegd gezag. Op deze taken is waar van toepassing, nieuwe en herziene wettelijke taken ondergebracht in de Omgevingsverordening van de Provincie. Deze verordening gaat gelijktijdig in met de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Daarbij vervangt deze de huidige Interim Omgevingsverordening van de Provincie.
Waar mogelijk vindt er een warme overdracht plaats van documenten, rapporten en kennis.

Onderstaand in het rood op welke wettelijke taken er consequenties zijn door het in werking treden van de Omgevingswet.

WETTELIJK KADER	BESLUIT	(BELANGRIJKSTE) ROL PROVINCIE	OMSCHRIJVING	CONSEQUENTIE INTREDEN OMGEVINGSWET 1-7-2022
Wet milieubeheer, de Arbeidsomstandighedenwet, de Brandweerwet 1985 en de Wet rampen en zware ongevallen, alsmede Richtlijn nr. 96/82/EG van de Raad van de Europese Unie van 9 december 1996 betreffende de beheersing van de gevaren van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken (PbEG L 10)	Besluit risico's zware ongevallen 1999	Vergunningverlening	Normen vastgelegd in deze besluiten hebben betrekking op externe veiligheid. Worden toegepast bij vergunningverlening o.g.v. de Wet algemene bepalingen Omgevingsrecht (Wabo)	Geen voor normen. Regels worden wel overgeheveld naar Omgevingsbesluit.
	Vuurwerkbesluit			
Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) Wet milieubeheer Wet ruimtelijke ordening	Besluit externe veiligheid inrichtingen		Milieukwaliteitseisen voor externe veiligheid van inrichtingen milieubeheer	Normering van risico's voor grote groepen mensen (het groepsrisico of GR) wordt aangepast. De risicogerichte benadering op basis van het berekende GR wordt vervangen door een effectgerichte benadering. Hiervoor worden effectafstanden in beeld gebracht met de zogenaamde aandachtsgebieden voor brand, explosies en gifwolken. Binnen deze afstanden moet een bestuurlijke afweging plaatsvinden in omgevingsplannen (gemeente bevoegd) en omgevingsvergunning (provincie of gemeente bevoegd) over de aanvaardbaarheid van het GR en de noodzakelijke maatregelen.
Wet milieubeheer	Registratiebesluit externe veiligheid	Uitvoerder registratieplicht	Dit besluit bevat voorschriften ten aanzien van de aanwijzing van risicovolle situaties, de inrichting van het register voor risicovolle situaties, de inhoud van de te verstrekken gegevens over de externe veiligheid en de termijnen voor het melden van deze gegevens aan dit register.	De aandachtsgebieden voor alle inrichtingen waarvoor gemeente of provincie bevoegd gezag zijn moeten worden vastgesteld door het bevoegd gezag. Dit zijn deels vaste afstanden en deels moeten deze worden berekend door of namens het bevoegd gezag. Relevante data moeten worden beheerd in de systemen van bevoegd gezag (of omgevingsdienst onder mandaat) en deze moeten (automatisch) worden gekoppeld aan het REV. Naast het berekenen van alle aandachtsgebieden dienen systemen en werkwijzen te worden aangepast.

WETTELIJK KADER	BESLUIT	(BELANGRIJKSTE) ROL PROVINCIE	OMSCHRIJVING	CONSEQUENTIE INTREDEN OMGEVINGSWET 1-7-2022
Wet algemene bepalingen omgevingsrecht Wet milieubeheer Wet ruimtelijke ordening Wet veiligheidsregio's	Besluit externe veiligheid transportroutes		Dit besluit bevat de uitwerking van de ruimtelijke component van het basisnet. Doel van dit besluit is o.a. het waarborgen van een basisbeschermingsniveau door te voorkomen dat bij ruimtelijke ontwikkelingen mensen worden blootgesteld aan een hoger risico vanwege het vervoer van gevaarlijke stoffen dan maatschappelijk aanvaardbaar wordt geacht.	Zie onder REV. Bevoegd gezag hiervoor is rijk. In programma robuust basisnet is veel discussie over (landelijke) benadering van berekeningen aandachtsgebieden, afweging over GR en risicoplafonds op basis van vervoershoeveelheden.
Wet milieubeheer	Besluit externe veiligheid buisleidingen		Dit besluit regelt de externe veiligheid van buisleidingen en het borgen van die veiligheid in plannen voor de ruimtelijke ordening. Ook worden regels gesteld om de integriteit van de buisleiding te waarborgen	Gelijk aan Bevi
	Kaderstellende nota Handhavingskoers 2013-2016	Handhaving	Handhaving van regels bij risicovolle inrichtingen. Deze taak is ondergebracht bij de omgevingsdiensten in Noord-Brabant. Frequentie afhankelijk van product 'kans op overtreding x effect van overtreding'.	
	Verdrag van Helsinki		Verplichting tot internationaal informatie uitwisselen over risicovolle bedrijven waarvoor de provincie het bevoegd gezag is en die bij een ongeval of ramp effecten kunnen veroorzaken die de landsgrens overschrijden.	
Wet milieubeheer	Besluit Milieueffectrapportage	Uitvoeren m.e.r.-procedure	Het milieubelang betrekken in de besluitvorming bij initiatieven die op grond van het Besluit Milieueffectrapportage m.e.r.-plichtig zijn.	Wordt opgenomen in afdeling 16.4 Omgevingswet en hoofdstuk 11 en bijlage V Omgevingsbesluit. Inhoudelijk verandert niet veel, procedureel wel een en ander.
Wet Geluidhinder		Naleven wet- en regelgeving, verplicht opstellen geluidbeleid	Vijfjaarlijks opstellen actieplan geluid.	Via aanvullingswetgeving vindt een grote beleidswijziging van de geluidswetgeving plaats. Voor provincie zijn met name de wijzigingen m.bt.t. beheersing van geluid van provinciale wegen van belang. Verplichting tot opstellen actieplan geluid blijft.

WETTELIJK KADER	BESLUIT	(BELANGRIJKSTE) ROL PROVINCIE	OMSCHRIJVING	CONSEQUENTIE INTREDEN OMGEVINGSWET 1-7-2022
		Ontheffingverlening	Afhandeling van verzoeken voor de vaststelling van hogere waarden bij reconstructie en aanleg van wegen	Via aanvullingswetgeving wordt dit vaststellen en aanpassen van geluidsproductieplafonds (omgevingswaarden)
		Toetsing aan normering	Advisering bij projecten op naleving wettelijke en beleidsmatige normering	
	Interim Omgevingsverordening		Aanwijzing en ontheffingverlening stiltegebieden en vaststellen beleid	
Wet ruimtelijke ordening (Wro)	Ruimtelijke plannen (inpassingsplannen)	Bescherming	Bij het opstellen van ruimtelijke plannen rekening houden met de normen die gelden voor risicovolle inrichtingen en het vervoer van gevaarlijke stoffen, voor zover deze normen betrekking hebben op ruimtelijke onderwerpen.	Zie onder Bevi. Met in werking treding Omgevingswet krijgt gemeente hier eigen beleidsruimte voor bestuurlijke afweging GR. Dit zal leiden tot verschillende afwegingen. Via samenwerking kern-team Brabant veiliger wordt getracht om af te stemmen over uniforme benadering.
Wet vervoer Gevaarlijke Stoffen (Wet basisnet)			Aanwijzen van daarvoor bestemde wegen en weggedeeltes	
Wet veiligheidsregio's	Regeling provinciale risicokaart	Uitvoerder vormgeving risicokaart	De onderhavige regeling geeft regels over: · de categorieën rampen en zware ongevallen, waarvan de risico's op de risicokaart dienen te worden vermeld; · de productie, het beheer en de vormgeving van de risicokaart; · de wijze waarop en de tijdstippen waarop de benodigde gegevens dienen te worden aangeleverd en · de toegankelijkheid van de risicokaart.	

WETTELIJK KADER	BESLUIT	(BELANGRIJKSTE) ROL PROVINCIE	OMSCHRIJVING	CONSEQUENTIE INTREDEN OMGEVINGSWET 1-7-2022
Wet veiligheidsregio's		Beheerder	Verantwoordelijk voor de productie en het beheer van de provinciale risicokaart. Faciliteren om gegevens die zijn ingevoerd in de databases beschikbaar, zichtbaar en actueel te maken via internet. De risicokaart is een informatiebron voor burgers over de risico's in hun woon- en leefomgeving. Daarnaast gebruiken diverse overheidsinstanties de risicokaart bij (ruimtelijke) planvorming, pro-actie, preventie, preparatie, vergunningverlening en handhaving.	
Wet luchtvaart	Besluit Burgerluchthavens Regeling Burgerluchthavens		Normen en regels voor geluid en externe veiligheid. Voor burgerluchthavens van regionale betekenis is de provincie bevoegd gezag voor het opstellen van het luchthavenbesluit. Daarnaast het opstellen van luchthavenregelingen en verlenen van ontheffingen voor tijdelijk en uitzonderlijk gebruik van een terrein niet zijnde een luchthaven voor het opstijgen en landen van daartoe aangewezen luchtvaartuigen (TUG-ontheffingen).	Wet luchtvaart blijft vooralsnog separaat. Voornemen dat ruimtelijke aspecten van Wet Luchtvaart op later tijdstip mogelijk overgaan naar Omgevingswet.
			Voor militaire luchthavens is er een wettelijke verplichting (artikel 10.25 Wet luchtvaart) om deel te nemen in een commissie van overleg en voorlichting milieu rond een militaire luchthaven. En adviesrecht bij door het Rijk opgestelde,luchthavenbesluiten voor militaire luchthavens	
Wet milieubeheer		Vergunningverlening	Normering voor de luchtkwaliteit. De provincie werkt mee aan het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) Voor normering van geur bij industriële inrichtingen hanteert de provincie haar beleidsregel bij vergunningverlening (Wabo).	NSL eindigt bij inwerkingtreding omgevingswet. Schone Lucht Akkoord is opvolger. Voldoen aan EU-normen is geborgd in BKL door aanwijzing van aandachtsgebieden, waarvan ook enkele in Brabant. Beleidsregel geur blijft, wordt geactualiseerd.
			Monitoring luchtkwaliteit	Hier komt monitoringsplicht voor aangewezen aandachtsgebieden voor in de plaats (Omgevingswet, BKL).
Wet milieubeheer	Art. 8.47 t/m 8.53 en art. 15.42 t/m 8.49	Verantwoordelijk voor de nazorg (beheerder) en de financiering daarvan.	Stortplaatsen die nog in gebruik waren na 1 september 1996.	

WETTELIJK KADER	BESLUIT	(BELANGRIJKSTE) ROL PROVINCIE	OMSCHRIJVING	CONSEQUENTIE INTREDEN OMGEVINGSWET 1-7-2022
	Interim Omgevingsverordening	Ontheffingverlening en toezicht/handhaving hergebruik	Hergebruik gesloten Stortplaatsen die nog in gebruik waren na 1 september 1996. Note: Wordt vergunning in plaats van ontheffing	
	Interim Omgevingsverordening	Ontheffingverlening en toezicht/handhaving hergebruik	Hergebruik voormalige Stortplaatsen voor het laatst in gebruik voor 1 september 1996.	Bevoegd gezag gaat over naar gemeenten. Sprake van overgangsrecht.
	Art 10.63 Storten buiten een inrichting	Afvalstoffen/ afvalbeheer	Betreft vnl gebruik organische reststoffen als bodemverbeteraar, ruimte bieden voor innovatieve toepassingen	Bevoegd gezag gaat over naar gemeenten.
	Art.10.8 afvalbeheerplan	Betrekken o.a. IPO bij opstellen afvalbeheerplan	Betreft betrekken bij het Landelijk Afvalbeheerplan (LAP) wat in 2022 wordt opgevolgd door het Circulair Materialenplan (CMP). Voor beleidskader "na overleg met" en sectorplannen "in gezamenlijk overleg met" een instantie die representatief kan worden geacht voor de provinciebesturen.	
	Art 4.4, nationaal milieubeleidsplan	Betrekken GS van provincies bij de voorbereiding	"Onze Ministers betrekken bij de voorbereiding van het nationale milieubeleidsplan de naar hun oordeel bij de te behandelen onderwerpen meest belanghebbende bestuursorganen, instellingen en organisaties. Daartoe behoren in elk geval gedeputeerde staten van de provincies.".	
Wet bodembescherming		Vergunningverlening/ handhaving	Normen en regels ten aanzien van chemische verontreinigingen in de bodem (grond en grondwater)	Bevoegd gezag voor de vaste bodem gaat over naar de gemeenten. Via het overgangsrecht blijft de provincie bevoegd gezag voor alle bodemverontreinigingen die spoedeisend zijn (risico's voor mens/natuur/grondwater) of die in de Wbb worden of zijn aangepakt.
		Uitvoering sanering en beheer	De aanpak van historische gevallen van bodemverontreiniging, met zodanige risico's voor mens, natuur of grondwater dat spoedige sanering noodzakelijk is en waarvoor geen verantwoordelijke partij is aan te wijzen (de artikel 48 Wbb vangnetgevallen).	

WETTELIJK KADER	BESLUIT	(BELANGRIJKSTE) ROL PROVINCIE	OMSCHRIJVING	CONSEQUENTIE INTREDEN OMGEVINGSWET 1-7-2022
	Besluit Financiële bepalingen bodemsanering 2005	Besluiten in het kader van draagkracht, Bedrijvenregeling en cofinanciering	Financiële bepalingen uit de Wet Bodembescherming die o.a. betrekking hebben op een subsidieregeling voor de uitvoering van bodemsaneringen door bedrijven	
	Convenant bodem en ondergrond 2016-2020 (verlengd t/m 2021)	Uitvoeren Stimuleren Coördineren	Afspraken tussen Rijk, Gemeenten en Provincies over: · de versnelde aanpak van bodemverontreinigingen met risico's voor mens/natuur/grondwater; · het opzetten van gebiedsgericht grondwaterbeheer; · de aanpak van diffuse bodemverontreinigingen en nieuwe bedreigingen; · duurzaam en efficiënt beheer en gebruik van de ondergrond; · kennisopbouw en kennis behoud.	
Mijnbouwwet	Aanpassing Mijnbouwwet	Adviesrecht	Adviesrecht provincie in het kader van opsporing en winning van delfstoffen.	